

DJURGÅRDEN

ETT KÖRDRAMA OM MAKT OCH VANMAKT

2023-24

Libretto

Hans Gurstad-Nilsson

KARAKTÄRER

Sjungna roller

<i>Cecilia Warg</i>	Sopran
<i>Valan i Klinta</i>	Alt
<i>Hejderidaren</i>	Tenor
<i>Hauptmann Assarsson</i>	Baryton

Talade roller (tapestämma)

<i>Häradsfodgen</i>	Lars Sonnesjö, skådespelare
<i>Fursten</i>	Baryton
<i>Valan i Klinta</i>	Marika Lindström, skådespelare

AKT 1

Prolog

Tapestämman:

Häradsfogden läser i skattelängderna med gryningens fågelkör i bakgrunden:

Olof Nilsson i Möllstorp, 20 öre, utfattig, tigger sig fram,
ärvt gården efter sin far

Måns Persson i Karlevi, 14 riksdaler och 14 öre,
utfattig, gården och all egendom fräntagen

Kerstin Jönsdotter i Jordtorp, 24 öre, pliktar med kroppen

Knut Persson i Solberga

Per Olofsson, Arnetorp, utfattig, förrymd från Borgholms slott och intet
efterlämnat sig

Cicilia i Gåtebo

Per Andersson i Knäppinge, död i största elände och fattigdom

Ingegerd i Isgärde 5 riksdaler, pliktar med kroppen

Häradsfogden redogör för jaktbrott vid Slättbo härads ting:

Anders Warg och mor Cecilia i Algutsrum...

Han går med bössa i lunden

Första resan 40 mark, andra resan dubbelt upp

Tredje resan...

Nå Warg. Halsen eller hela Warghopen till Ingermanland?

Kören: Tolv i ed, tolv på tinget, i Mikaeli natt!
Hjortarna lystrar, trycker och lystrar
Hjorten i lunden, fursten i salen

Scen 1. Borgholms Slott 1572

Återblick: Djurgårdens instiftare, Johan III och hans drottning Katarina Jagellonica har bett aftonbönen i slottskapellet. Skymningen sänker sig över Borga hage och skymningsljuset spelar förunderligt genom kapellets fönster. Fursten blir tankfull och talar ömt till sin drottning innan de gör sig redo för nattens sömn.

Fursten: Katarina. Förunderlig syns skymningen i vårt rosettfönster.
Kära, i händelse av mitt frånfälle ska Öland bli ditt livgeding.
Slott, näktergalslund och vildbana. Vårt frikallade land.
Ingen varg löper här. I denna sköna borg ska intet fattas dig.

Drottningen: Så må du sova väl, konung

Scen 2. Regina vaktar ängarna. Gärdslösa 1668

Gårdarna i Gärdslösa socken har svårt att försörja den som är oförmögen till arbete. Ängsvakterskan Regina är gammal och utfattig. På grund av sin tilltagande yrsel har hon svårt att freda ängarna mot betande vilt och förrymd boskap. Medan mörkret sänker sig och dimmorna tättnar över fälten vakar hon vid sin eld. På avstånd hör byborna hur Regina ropar och liksom pratar med djuren. Hur ska hon klara sin försörjning, vart ska hon ta vägen?

Gärdslösaborna vädjar till Hauptmann Assarsson, som förvaltar den abdikerade drottning Christinas underhållsland, Öland. Kan han ordna med Reginas pension?

Kören: Se Regina, hon som vaktar ängarna
I hoo! Hör hon ropar och manar, köpslår med hjortarna
Som dimman föder en tanke
Ur dimmorna, där hon hålls i gryningen
Rör i mörjan mot furstekräk
Hauptmann Assarsson
Hauptmann Assarsson
Hans hjärta har ett rum
Hjärtat har rum
Nog håller han en nådig hand över Gärdslösa äng

Scen 3. Det går mot Mickelsmäss

I Algutsrum börjar förberedelserna för en av årets höjdpunkter, Mickelsmäss. Mikaelimässan markerar slutet på jordbruksåret.

Om vädrets makter varit nådiga och arbetet på gården skötts ordentligt är förråden nu välfyllda. Drängar och pigor får en veckas ledigt för att ta tjänst på nästa gård. Mickelsmäss firas till ärkeängeln Mikaelns ära, med kampen mot det ondas härskaror som grundtema. Det är en högtid omgärdad av mycket vidskepelse. Men byborna gläds mest åt sin ledighet och att ta ut en välförtjänt lön.

Med kungens dovhjortar strykande runt knutarna är det svårt att motstå frestelsen av ett stycke hjortkött till festen. Männen i byn planerar för tjurjakt, ett riskfyllt företag med kronans tillsyningsman, hejderidaren, lurande i faggorna. Men med klockarens välsignelse skingras all tvekan.

Tenor: Håll krutet torrt gott folk. Det går mot Mickelsmäss! (talas)

Kören: Det går mot Mickelsmäss
Vi samlar alle man till drev hos klockaren till Mickelsmäss
Det går mot Mickelsmäss
Vi samlar folket, vi ses hos klockaren, vi står på tunet hans,
kom till Mikael's mäss
Vi samlar drevet till skallgång nu till Mickelsmäss
Frickalla lunden vår till Mickelsmäss
Gör bössan klar
Ge akt på hejderidarns väg, din tolvmannaed
Sky de blanka sporrars klirrande klang,
den klirrande klang

AKT 2

Scen 1. Du föddes i lönndom

Cecilia Warg tänker tillbaka på när hennes Anders kom till världen. Pojken föddes utanför äktenskapet och utan kyrkans välsignelse. På 1600-talet betydde det usla utsikter, såväl i jordelivet som i det tillkommande.

Anders har nu växt upp till en ung och förslagen man. Men med sitt heta temperament och sitt djupa hat mot all form av överhet är han en källa till oro. Anders har redan dragit på sig en dom för vedstöld i skogen. Och hans upprepade tjurjakter hotar hela familjen. Tillsammans med männen i byn försöker mor Cecilia tala honom tillrätta. Hon anar samtidigt att det är något särskilt med Anders.

Cecilia: Jag födde i lönndom, en Warg
(sopran 1) Det var blåeld på tun, det var nycklar i äng
Det var du
Tenor: Anders Warg

Cecilia: Lämna bössan i ek Anders Warg
Sopraner Kyl ner ditt heta blod för mor, för din lilla
Altar Håll dig av hejderidarns väg,
Hejda dig tills väg är fri
Anders kyl nu ner ditt heta blod

Hela kören: Hör på mor!

Scen 2. Hejderidaren

Enligt Djurgårdens bestämmelser är det förbjudet att äga bössa på Öland. Anders har gömt sin bössa i en ihålig ek i Österskog. Men hejderidaren, som har lyckats muta en angivare i Algutsrum, har fattat misstankar. Byborna känner dock väl till hejderidarens metoder och vägar.

Som Cecilia befarat ger sig sonen ut på tjuvjakt. Anders faller en av furstens ståliga dovhjortar och styckar den ute i markerna. Något motvilligt, men inte utan viss förtjusning, hjälper Cecilia till att bära hem och salta ner köttet. Snart knackar det snart på dörren till stugan på Algutsrums malm. Hejderidarens hund nosar sig snabbt fram till gömman. Cecilia, som i panik har gömt köttet i sängen nekar all kännedom om vem som fällt hjorten.

Hejderidaren vet mycket väl vem som är den skyldige. Men med grannar som svär tolkmannaed blir det svårt att komma åt honom.

Warg häktas och förs till fångkammaren på Borgholms Slott i väntan på rättegång. Det här är andra resan för Anders Warg. Och lagen är inte nådig mot återfallsförbrytare.

Kören: Pinad är hans häst
                      Löddrig, i sporrsträck
                      Vår hejderidare
                      Ögon, han har ögon här, i byn
                      Sky hans vägar
                      Warg göm din bössa i ek
                      Lämna bössan i ek
                      Håll till Mickelsmäss

Hedjeridaren: Nå mor Cecilia, vem ligger här mellan örngott?
(tenor)   Vad har du för kärt barn i sänghalmen?

                      Är det din Anders? (talas)
                      Nå se här! Furstens hjort!

Cecilia: Låt oss vara!

Hedjeridaren: Saltad och parterad!

Cecilia: Du furstelakej
                      Så fann du din hjort
                      Men vem sköt,

Sopraner: vem skjuter i furstens näktergalslund?

Hejderidaren: Ja du...Wargmoder. Det går mot Mickelsmäss.
                      Jag känner det väl. Sultna Wargar jagar bäst.
                      Son din går med bössa! (talas)

Kören: Mikaels mäss
                      Mickelsmäss, Mickelsmäss

Cecilia: Vad ska en mänska då leva av här på malmen,
Kören: när tunnan är tom?

Hauptmann Assarsson: Jag är en nådig själ
(baryton) Jag ser till att kroppen pliktas, huden flängs av rygg

Kören: Han har nåd i själ
Ser till att furstens hjortar hålls i frid
Sörj för vårt väl
Herr Hauptmann
Stenen klaga
Hör du hjortarna?
Klöverarna mullrar i horvan!

Scen 3. 1. Fångarna på Borgholm

Sedan århundraden är brytning och bearbetning av kalksten en viktig inkomstkälla på Öland. Drottning Christina, som lever i exil i Rom, har fått upp ögonen för den lukrativa handeln med kalksten. Hennes underhåll ska betalas med inkomster från export av slipad alnsten, det vill säga golvsten tillhuggen enligt dåtidens alnmått. I vanliga fall slipas kalkflisorna i en slipvandring dragen av oxar. Men en beställning på 800 alnsten måste nu levereras i hast. Assarsson sätter fångarna på Borgholms Slott att dra runt slipvandringen.

I samma stund kommer hejderidaren till slottet för att rapportera misstänkta jaktbrott i Algutsrums härad. Han berättar om tjwjägaren Warg och mor Cecilia. Assarsson klargör att det nu är upptill hejderidaren att samla bevis.

Det är september och vintern står snart för dörren. Efter felslagna skördar hotar snart svälten. Till detta kommer Djurgårdens alla pålagor, tunga dagsverken på slottet och Christinas skatter.

Men den som trotsar överhet och förbud riskerar dryga böter och hårda straff. För varje fälld hjort får man böta tre par oxar. Och för den fattige som varken kan betala skatt eller böter väntar spöstraff.

Kören: Släpa, trampa
Släpa, trampa
Runt i ring, vandring

Cecilia: De går som oxarna!
Baryton: Det är så man har sagt

Hejderidaren: Hauptmann, Hauptmann, Assarsson. (Harklar sig)

Herr Hauptmann. Jag fann en hop med nedsaltat kött i Algutsrum.
Mor Cecilia... Det ryktas att pojken hennes går med bössa i lunden. (talas)

Hauptmann Assarsson: Andra resan nu. Det blir hejderidarns sak.
Nå, snart går han i berg

Kören: Så må bevisning bli mörk med vår tolvmannaed

Kören: Är det rätt, är det rätt Hauptmann Assarsson. Att den arme sliter spö?
Är det Gud i behag Hauptmann Assarsson, medan Christina hon bor i palats?
Gårdarna lämnas öde, fördärvat land.
Spar oxarna. Låt oss spara oxarna
Spöet framför oxarna
Vinter står för dörren
Molnens isblå bankar, molnens isblå här
Utkylt tjäll
Spara oss, gunstig herre
Kan detta vara rätt, Hauptmann Assarsson?

Vi vaktar äng
Vi drar din skatt
Vi går i här
Vi går i berg
Vi bränner kalk
Vi reser mur
Vi bilar stock
Vi släpar sten
De släpar sten till himmelen (kvinnorna)
Vi skurar sten
De skurar sten som oxarna (kvinnorna)
Vi staplar sten
Staplar sten till himmelens höjd
Vi slås i järn
Vi vaktar äng
Och nu fördärvar de förbannade högdjuren vad eländig korn där är

Bas (solo): Nu är det nog, Assarsson

Kören: Stenar klaga, se tårar på väggen, blodet på väggen, på borggårds stenen

Bas (solo): Fridkallat land, lämna lunden till dem den rättmätigen hör

Scen 3.2. Himmels hed

Allmogen i Gärdslösa grubblar över sakernas tillstånd. I sitt palats i Rom lever Christina i överflöd på ölämningarnas slit. Regina, ängsvakterskan, däremot är snart husvill. Gärdslösa församling väddar till Hauptmann Assarsson att sörga för den utfattiga ängsvakterskan. Assarsson ordnar en litet rum på hospitalet i Kalmar mot att Regina så gott hon kan hjälper till i stadens trädgårdsodlingar. För Regina är detta den bästa pension hon kan hoppas på.

Kören: En gång är vi likar
Hög som låg är lika
Fiende är vän, då är vi lika Assarsson
Begrunda
Himmels hed, himmels hed
Säg vem skifta ödet här på denna ö, skiftar ödet i dess flykt
Din Christina bor i Rom

Vår Regina har himmelen som tak
Hejderidaren: Ni är en god man Assarsson, ni är virtuos, excellent!

Kören: Hauptmann hör vår bön
Himmelens hed

Minns Regina på vår Gärdslösa äng
Ängs Regina
Sörj för vår Regina
Sörj för hennes väl, för oss
Ängs Regina, Gärdslösa Regina
Sörj för hennes själ, ett rum
Hon har vaktat Gärdslösa ängen
Hon har vaktat våran äng

Scen 4.1. I Dellie berg

Med vreden lågande i bröstet ser Anders Warg hur fångarna på Borgholms slott drar slipvandringen. När han skickas till stenbrottet i Däljeberget för att hämta råhuggen alnsten ser han sitt tillfälle. Han rymmer och ger sig av nedåt Algutsrum.

Assarsson informeras om vad som skett och beordrar knektarna på slottet att söka rätt på rymlingen. Anders släktingar berättar för mor Cecilia om vad som har hänt och försöker spåra upp Warg innan knektarna slår honom i järn.

Soloröster ur kören: Så han har smitit? (sopran II, tenor)
Han har smitit (bas)
Dälje berg (sopran II)
Hans hacka (bas, sopraner)
Här är spettet (bas, baryton)

Kören: Första, andra, tredje - ett, tu, tre
Bas (solo): Utefter kusten
Kören: Borta
Väck, upp i rök
Bas (solo): Utmed stranden

Kören: Han blev borta i Dälje berg
Han är gången från Dälje berg
Borta, utan spår
Ja, han vänta på domen
Anders Warg från Algutsrum

Männen: Första resan, andra resan, tredje resan för Anders Warg

Kvinnorna: Må bevisningen bli mörk

Männen: Vart bär ditt steg Anders Warg, varthän?

Kvinnorna: Han står vid eken sin till Mickelsmäss
Kvinnorna: Anders, Anders!

Grannarna på Algutsrums malm (soloröster)

Kvinna: Säg mor. Cecilia!
Man: Var är hans bössa?
(tenor)

Cecilia: O Gud var har ni gjort av min son?
Kören: Åh mor, han vägrade att skura sten
Att skura sten, som oxen i sin vandring
Det är hans heta blod
Så är hans heta blod!

Scen 4.2. Cecilias klagan

Mor Cecilia är utom sig av oro. Det börjar skymma. Var har hennes älskade Anders tagit vägen? När familjens anhöriga undersöker den ihåliga eken i Österskog upptäcker de att Anders bössa är borta. Knektarna på slottet hör ett skott brinna av i Borga hage. Vad står på? I sin förtvivlan genomfars Cecilia samtidigt av en märklig känsla. Finns det kanske ändå någon mening med det som sker?

Cecilia: Kom möt mig vid eken,
När du kommer hem, hem till din gamla mor
Wargbarn kom hem, hem till din mor
Kom hem nu
O, du är mitt ljus i livet
Mitt ljus min glädje
Du föddes i lönndom
Som läkebladen göms i ängen
Lönndom
Son o sonen min

Kören: Skuggors dæld, lackröd sol
Kom, kom hem
Marken lyssnar
Barn, ditt steg
Kom hem
Kom hem nu
Kronors ljus
Ögat still
Löven skälver
Nycklars äng
Lönndom
Bladen, ängen, lönndom
Son o son
Blodets band, lönndom
Wargen

Var går du Warg, vart bär din jakt?
Genom lundens salar, kronors valv, furstehägn

AKT 3

Scen 1. I det glada vann

Offersjön Gladvattnet gömmer många hemligheter. I vattnets halvdunkel rör sig märkliga varelser. Det här är iglarnas värld. I äldre tider användes iglar som botemedel mot allehanda krämpor, alltifrån infektioner till melankoli. De ansågs ha förmågan att suga ut ont blod. Ur dyn stiger bubblornas pärlband mot ytan. Vad är det som döljer sig där nere?

Kören: Blanka spegel
                      Vattnet i darr under skräddarben
                      Månen i vann
                      Se månen går i vann,
                      så upp är ner

                      I det glada
                      I det glada

                      I det glada vann
                      Där i den bottenlösa sjö
                      Där i Sleipners djupa sjö, i det glada vann
                      Alla minnena
                      Där vilar minnen vi har gömt, har glömt
                      Alla minnen som du har gömt ej glömt
                      Du minns
                      Sjön bär minnena

                      Inget band omkring dess hals
                      Inget band, ingen furste kan den hjorten snärja
                      Eiktyrner
                      Under gungfly, där sover Eiktyrner
                      Vår hjort

                      Under täcke i den vita blekens bädd
                      Ja där sover han ännu
                      Under svarta torv
                      Han hette Eiktyrner
                      Vår hjort, Eiktyrner

                      Den svarta torvens täcke
                      Höljer hjorten sover tungt

                      Silverband i mossen
                      Glada vann
                      Månskära i mossen
                      De bor i mossen

Sopraner: Dykarbaggen snurrar runt i aningslös rymd,
Altar: iglarnas värld, i iglars värld

Kören: Världen
              Iglarna
              Svarta bälg, kråmar sig å suktar
              Suktar efter livets söta blod
              I mossen
              I mossens öga

              Glavann, å gungfly
              Starrgräs
              Trana, å ängshök
              Spoven
              Hinden
              I minnenas sjö
              Svanvit, å hjorten

              Pärlorna i silverband se pärlorna som stiger upp ur dyn
              Pärlband i silver ur bleka dyn

Scen 2. 1. Regina går åt källan

På sin väg mellan gården i Salomonstorp och arbetet på Borgholms slott rider Assarsson förbi Sankt Elofs källa. Någon gång har Assarsson stannat till vid offerkastet och begrundat det förskräckliga öde som drabbade fångvaktaren Elof, hans föregångare på Borgholms slott.

I Gärdslösa har Regina, ängsvakterskan, nu fått veta att Assarsson har ordnat ett rum på hospitalet i Kalmar mot att hon hjälper till i trädgårdarna på stadens malm. I tacksamhet över Assarssons godhet går även hon till Elofs källa för att lägga tre stenar. Kan Elof lindra Assarssons kval över sin svåra uppgift, att tjäna den abdikerade drottningen och samtidigt sörja för öläanningarnas väl?

Kören: Över Tjusby hon går
              Över alvarets hed
              Åt Köping, Köpings klint, bortåt källan
              Regina hon går åt källan under klint
              Till Sankte Elofs kast, vid Köping, vid klint
              Regina hon går till offerkällans språng med stenar i fall

S. och B.   Hör spovens drillar
              Som Minerva i skymningen

Kören: Men säg vem kan skifta ödets flykt, ändra dess gång i tiderna?

Männen: Vi fångar i tid!

Kören: Ängsvaktar Regina!
              Sänder sitt bud
              Elof Väktare, vet han råd?
              Sankte Elof säg vem kan lösa bojorna?

Ba. (solo), kör: Fridkallad lund, där må Valan på Klinta få nycklarna

Scen 2.2. Sejd

Elof hör Reginas bön och rörs av hennes omsorg om den man som driver in öläanningarnas skatter och ser till att utdömda straff verkställs. Sankt Elof kan inte hjälpa Regina på egen hand. Men han vet var han ska be om hjälp.

Under sitt jordeliv fanns hon i Klinta by, i slutningen ovanför handelsplatsen vid Köpingsviken. Nu är Valan, liksom Sankt Elof är en fri och mäktig ande som vakar över de levandes värld.

Valan hör sammar Elofs förfrågan. Hon lovar att kalla till ting vid Köping under Mikaeli natt. Sejdhällen förbereds med bolmört och Valan gör sig redo för att gripa in i ödet.

I sejdens transtillstånd reser Valan fritt i tid och rum. Och innan gryningen bryter fram sätter hon sin plan i verket. Först söker hon upp den sovande fursten på Borgholms slott, källan till öläanningarnas olycka. Fursten kallas till tinget i Köping där hans gärning vägs inför de dödas själar. Valan avkunnar så sin dom. Förvandlad till hjort ska fursten löpa som fredlöst villebråd genom sin egen ”Vildbana” jagad av en utsvulten varg. Därefter väcker hon Anders Warg som ligger livlös Borga hage.

Bas (solo): Valan i Klinta
Kören: Hällen är klar
Alt (solo): Andas, andas in
Kören: Dimman
Andas Vala
Res
Sejda med din stav, din gyllne stav
Nå, begrund
Väg, lägg i skål
Begrunda, för Ting
I sejd
Skifta ödet
Vala, med din stav, din gyllne stav

Wargen
Det går en Warg
Hon ser en Warg
I den svarta natten
Faller
I sömnen tung
Vaka, vaka

Valan: Tinget må så höra min dom
(Sopran II)

Valan, tapestämma (Marika Lindström):

Furste. Solen är sjunken och rosettfönstret slocknat. Så stör jag din dröm.
Mitt namn, mitt ärende?

Du undrar... Nå, jag kommer från det som var, med bud om vad som vill bli.
Du kallar dig furste av Guds nåde. Välboren, rättfärdig, lärd. Här sover du,
fången i din dröm, drucken av all dårskaps gift.

Och sova skall du. Sejdehällen på Klinta är beredd. Tidens fästen lossade. Innan tranan väcker gryningen och molndrevens böljor randar himlen ska jag våga din gärning. Inför de du förtrampat, inför alla framtidens barn ska du svara.

Så befaller jag dig till tinget i Klinta. Som jag skiftar skepnad ska också du skifta hamn.

Innan natten är till ända löper du fredlös, som hjorten i din vildbana. Så ska du kvitta din gäld, begrunda din draksådd och bittert ångra ditt värv.

Snart låter iglar ditt blod. Ofödd ska du vara, tills du grubblat bättre och skådat dig själv. Så ska nornorna skifta ödet. Upp blir ner och ner blir upp. Som torvan vänds i åker.

Kören: Du är i varghamn nu
Vakna på nycklarnas äng
Vild
Löp nu Warg, Wargbarn
Löp fredlös
Löp din jägare ban
Löp Valans väg
Vild, fredlös

Scen 2.3. Nattens hägn

Till sist besöker Valan den av oro utvakade mor Cecilia. Hon berättar var sonen finns och redogör för överenskommelsen som ska rädda familjen från förvisning till Ingermanland.

Valan (solo): Sörj ej tjuvskytten din
(Sopran II) Han går i fridkallad lund

Kören: I lund
Han går i fridkallad lund i Borga hag
Natten är mättad av hjortars vilda dunst
Han doftar natten, vädrar höjer nos
Känner hjortarnas vilda dunst

Och han söker hjorten med gyllene horn
Den som vet dess namn säg det klart

Valan och kören: Eiktyrner
Den gyllne hjorten
Den hjort som kallas Eiktyrner

I Borga hage, där han går i nattens hägn
Warg i nattens hägn

Scen 3. Vakta din äng

När Anders Warg vaknar i gläntan vid Borga hage finner han sig, så som Valan sagt, i vargskepnad. Han vädrar hjortarna i kungens lund. Om han lyckas fälla den ståtligaste hjorten lovar Valan att rädda familjen Warg.

Kören: Freda äng
              Vakta din äng
              Örternas säng

I hast över ängen
Hasta
Vem flyr över ängen?
Över gärdet, vem jagar?
Jaga
Pass på, ner mot mossen
Där, en hjort!
En varg!
Där är vargen!
Pass på nu
Res nu bössorna
Ner mot mossarna
Hopp, hopp
Å hopp, hopp, över ängen
Hopp, hopp
Å hopp, hopp, ner mot mossen

Scen 4. Vildbanan

Det blir en vild jakt. Den går genom natten till gryningen, från Borga hages lundar ner mot Högsrum och Gladvattnets svarta vattenspegel.

Vid Mossberga har allmogen i uppbådat ett drev av tjuvjägare. Klappjakten får dock ett lika oväntat som snöpligt slut utan att ett enda skott brinner av. För i fälten ner mot mossen ser jaktlaget snart en praktfull hjort i vild flykt. Den har en flåsande varg efter sig.

Fursten/hjorten har nu bara en utväg, att ge sig ut på mossens gungfly. Här är han dömd att sakta men säkert uppslukas av den mörka och våta torvgraven. När dödskampen är över och drevkarlarna skingrats tar iglarna vid. Valans uppdrag är slutfört.

Warg har fått sin hämnd. Vart han sedan tar vägen är inte gott att veta. Men nog är det ett märkligt att det, en dryg kilometer sydost om Gladvattnet, helt nära Himmelsberga, finns en mosse med namnet Vargmossen.

Kören: Hjort i krumsprång
              Hoppa å flyger över gårderna
              Se hjorten hoppa, den flyger över gårderna, flyger över muren i vilda språng

Vi går i drev
De går i drev alla karlar i bredd
De går i kedja

Vi går i drev halva byn går i bredd
Vi går i kedja
Alla för en, tolvmannaed, vi går i kedja
Efter hjortarna i lund
Efter hjortarna
Efter hjortar å rå
Efter hararna i fridkallad lund
På pass, pass på

Snart Mikaeli mäss
Å Klockar'n är beredd
Å Klockar'n går i bredd
Vi går mot Glada vann
Banka, banka!

Ditt hjärta bankar vilt
Bankar, bankar

Så, löp Anders Warg!
Löp Anders Warg!
Mitt hjärta bankar vilt
Löp Anders Warg, löp mot Glada vann
Ditt hjärta bankar vilt, bankar så vilt
Gå mot det Glada vann
Nu! (viskas)

Blodet i svall
Här är ditt gatlopp
Din vilda ban
Tiden är vänd nu
Botten står upp
Upp är ner

Skallgång, i drev
Vi går i kedja, i bredd
Fursten är fredlös
Skallkedjan snärjer
Hjorten i språng
Ta din gäld!
Hjorten är din!
Alla för en!

Scen 5. Fridkallat land

Efter detta jaktäventyr lägrar sig stillheten åter över Gladvattnet. Dimmorna lättar över Gärdslösa äng och Regina lämnar sitt vaktpass. När hon blickar upp mot morgonskyarna, ser hon molnens skära vågor svalla över himlen.

En stor frid sprider sig i hennes gamla bröst. Ödets gudinnor har skiftat ödet. Fursten på Borgholms Slott är sänkt i Gladvattnets offersjö. Av hans förhatliga Djurgård blir nu intet. De dödas själar ror mot Ölands fridkallade strand.

Kören: Se Regina

Cecilia: Det finns ett land, en evighetens strand

Kören: Se i himlen svallar ständerna
Våg i våg, svallar stränderna
Se i himlen svallar stränderna
Svalla, svalla, svallar våren

Fridkallat land se hur molnen går i böljor
Himmelens böljor driver mot fridkallad strand

Baryton (solo): Nycklarna löser bojorna

Kören: Fridkallat land, ser du molndreven som randar gryningen
Se tidens skum
Dimman av allt, ser du hur dimmorna de lätta, fångarna
Själarna ror mot fridkallad strand

Ölands gyllne strand
Himmelens hed
Friköpt land

Epilog

Scen 6. Under vårdträdets gren

Sopran 1. Du som går i en framtid
Akta på vårdträdets gren
Den tynger av frukterna
De som lämnades här för dig
Ingen furste, ingen furste
Ingen drottning kan längre ta dem i beslag

Kören: Du som vandrar i ängen
Rör i steget vår häll
Ge akt, för vi följer dig
Ja vi följer den väg du går

Bor i ljuset, bor i daggen
Ingen furste kan ta daggen i beslag

Ja de döda vakar
Delar vår levande rymd
De ser alla tiderna
Alla strider som timat här
Om du lyssnar
Kan du höra
Tunga suckar från evighetens strand

Så sjung för vår Regina
Hon som vaktade äng
Hon som gick nedom klint
Till Sankte Elof
Klang för Regina
Klang för släkten i mull
Fursten är sänkt i sjö
Slocknad är hans trollmakt
Sänkt i mossens glada vann

Kom frid, så kom rätt till vår ö
Du som pinats svårt
All den ofärd som var
Ryggen bröt du ej, likväl
Skäppan blev full
Till Ingermanland jag drevs
Bitter blev min levnads väg
Men till glädjen är det nära
Seder förbyts
Tid förgår
Våra själar skiftar hamn
Ölands blonda hagar rymmer minnena

Tiden bär sanningen
Klara vatten
Spegelblanka bild

Scen 7. Eiktyrner

*Det ligger en hjort i Gladvattnets djupa mossgrav, Ölands egen hjort. Han har väntat här i årtusenden.
Bandet om halsen är upplöst. Men han låter sig bara väckas med skön sång. Så stäm upp!*

Kören: Så reser vi hjorten, så reser vi hjorten
Vi reser den gyllne hjorten till Mikael's mäss
Ur Gladvattnets djup
Ur det svarta djup

Vänder torv
Vänder tid

Upp blir ner
Ner blir upp

Vem stampar i backen
Vem stampar i backen
Vem rister så på sin krona, de gyllene horn
De gyllne horn, de tunga kvickarna

Ja se då skiftar vårt öde igen
Eiktyrn, Eiktyrn
Öland, Öland
Eiktyrner, Eiktyrner, Eiktyrner

Res dig ur mossen, res dig ur mossen
Kom Eiktyrner res dig ur mossen
Res dig ur din grav
Res dig ur torven
Res dig ur myr

Se hjorten den stiger ur mossen upp
Hjorten stiger upp
Hjorten stiger upp ur Gladvattnet
Ja hjorten stiger upp ur Gladvattnet
Se hur Ölands hjort den flyger över nejderna
Eiktyrner, Eiktyrner
Res dig, res dig

Reser i tiden, vi reser i tid
Vi reser den gyllne hjorten från Gladvattnets djup
Ur det glada vann
Kommer våren
Våren
Ljuvlig
Ljuv, så ljuvligt skön